

ZIELONA KARTA

**„Działania na rzecz rozwoju efektywności energetycznej
na terenach niezurbanizowanych w Polsce”**

Warszawa, styczeń 2012

Inwokacja

Podniesienie efektywności energetycznej i rozwój energetyki rozproszonej to kluczowe cele, niezbędne dla rozwoju obszarów nieurbanizowanych (obszarów o przewadze rozproszonej zabudowy i istniejących funkcjach rolniczych lub związanych z nimi usługowych lub turystycznych, nieposiadających praw miejskich lub statusu miasta). Ich realizacja jest możliwa dzięki popularyzacji odnawialnych źródeł energii, paliw niskoemisyjnych oraz ułatwieniu dostępu do nowoczesnych technologii i urządzeń energetycznych, takich jak: systemy hybrydowe łączące odnawialne źródła energii z paliwami niskoemisyjnymi, gazowe pompy ciepła czy urządzenia do mikrokogeneracji. Konieczne jest zatem stworzenie systemu zachęt i wsparcia dla tych, którzy zdecydują się zastąpić agresywne dla środowiska technologie wysokoemisyjne, przyjaznymi – niskoemisyjnymi.

Rozwój nowoczesnych źródeł energii (z wykorzystaniem niskoemisyjnych paliw) to podstawowy warunek zrównoważonego rozwoju obszarów nieurbanizowanych oraz poprawy zdrowia i komfortu życia ich mieszkańców.

Rozdział I

Zmiany w lokalnej polityce energetycznej

Postulat

Zaangażowanie jednostek samorządu terytorialnego w planowanie, rozwój i realizację polityki energetycznej kraju.

Diagnoza: Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, aż 93% powierzchni Polski zajmują tereny niezurbanizowane. Mieszka na nich ponad 14 milionów obywateli, co stanowi blisko 40% wszystkich mieszkańców. Pomimo tak wysokiej liczebności, w kontekście realizacji polityki energetycznej kraju, obszary niezurbanizowane zdecydowanie rzadziej znajdują się w kręgu zainteresowania przedstawicieli władz oraz mediów. Tymczasem już w 2016 r., w związku ze wzrostem zapotrzebowania na energię, mogą wystąpić jej niedobory. Niestety w dalszym ciągu, zarówno gospodarstwa domowe, jak i indywidualni inwestorzy, którzy chcieliby wdrożyć inwestycje w zakresie efektywności energetycznej napotykają na liczne bariery legislacyjne oraz finansowe.

Działania:

- **Opracowanie regionalnych programów rozwoju** – przygotowanie planu rozwoju energetyki rozproszonej na terenach niezurbanizowanych. Określenie celów jakościowych i ilościowych w okresie krótko-, średnio- i długoterminowym.
- **Przegląd już istniejących inwestycji** – sporządzenie dokładnego przeglądu już istniejących inwestycji w efektywność energetyczną uwzględniającego ich skuteczność.
- **Przegląd możliwości infrastrukturalnych** – znalezienie dodatkowych rozwiązań, bądź wykorzystanie obecnych. Dostosowanie planowanych rozwiązań do uwarunkowań lokalnych. Wybór technologii, które przyczyniają się do wykonania zobowiązań redukcji emisji CO₂ i innych niebezpiecznych substancji do środowiska, a także wpłyną na ochronę środowiska, poprawę zdrowia i komfortu życia mieszkańców.
- **Informowanie** – regularna prezentacja wyników prowadzonych działań szeroko pojętej opinii publicznej.

Rozdział II

Regulacja przepisów prawnych

Postulat

Dostosowanie polskiego prawa tak, aby ułatwiało wdrażanie nowoczesnych technologii sprzyjających wypełnianiu zobowiązań klimatycznych oraz rozwojowi efektywności energetycznej na terenach niezurbanizowanych.

Diagnoza: Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do przestrzegania wytycznych UE na rzecz poprawy klimatu m.in. poprzez redukcję emisji CO₂, przejście na gospodarkę niskowęglową oraz poprawę warunków dla zrównoważonego rozwoju obszarów niezurbanizowanych. Realizacja tych założeń jest trudna, gdyż polskie prawo nie jest do tego dostosowane. Istnieją wprawdzie systemy wsparcia, które oparte są na tzw. zielonych czy białych certyfikatach, jednakże liczne bariery blokują rozwój zielonej energetyki.

Działania:

- **Uchwalenie Ustawy o energetyce prosumenckiej** – umożliwienie gospodarstom domowym jednocześnie być wytwórcą i konsumentem wyprodukowanej przez siebie energii.
- **Rozwój energetyki rozproszonej** – wsparcie państwa we wdrażaniu planu rozwoju energetyki rozproszonej na terenach niezurbanizowanych. Zwiększenie dostępu ich mieszkańców do zdywersyfikowanych źródeł energii oraz urządzeń wspierających OZE, poprzez stworzenie ram prawno-instytucjonalnych dla energetyki rozproszonej w Polsce.
- **Stworzenie systemu zachęt** – system zachęt dedykowany gminom i osobom fizycznym, który zachęci do zastąpienia agresywnych dla środowiska technologii wysokoemisyjnych, przyjaznymi – niskoemisyjnymi, np. działanie poprzez odpowiednie ustawodawstwo podatkowe czy też programy wspierające rozwój energetyki w mikroskali, niezależnie od sposobu zużycia tak wytworzonej energii (zużycie własne lub sprzedaż do sieci energetycznej).

Rozdział III

Stworzenie procedur finansowych

Postulat

Wdrożenie rozwiązań pozwalających nie tylko instytucjom, ale także gospodarstwom domowym, aktywnie uczestniczyć w rozwoju energetyki rozproszonej.

Diagnoza: Obecne rozwiązania, które gwarantują efektywność energetyczną w domach mieszkalnych, są skomplikowane i drogie, co oznacza, że dostęp do nich jest ograniczony. Możliwe jest uzyskanie wsparcia inwestycji w zakresie oszczędności energii przy zastosowaniu kredytów preferencyjnych oraz dotacji ze środków krajowych i europejskich. Jednakże tylko nieliczne z nich są przeznaczone dla indywidualnych gospodarstw domowych, np. premie w ramach Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Brakuje zarówno regulacji, jak i prostych instrukcji, które umożliwiłyby indywidualnym gospodarstwom domowym dostęp do dopłat na realizację inwestycji instalacji urządzeń efektywnych ekologicznie i energetycznie.

Działania:

- **Stworzenie procedur finansowych** – stworzenie prostych w obsłudze, łatwo dostępnych i precyzyjnych procedur związanych z uzyskaniem dotacji przez gospodarstwa domowe.
- **Uruchomienie programów, których głównym beneficjentem będą gospodarstwa domowe** – zachęcenie indywidualnych osób fizycznych do inwestycji w efektywną energię poprzez dedykowane im programy.
- **Wprowadzenie taryf na usługi energetyczne** – zastosowanie rozwiązań podobnych, jak w innych krajach UE.

Rozdział IV

Likwidacja barier inwestycyjnych

Postulat

Zniesienie barier uniemożliwiających inwestycje w energetykę w mikro skali, produkcję energii na własne potrzeby oraz inne efektywne energetycznie rozwiązania. Ochrona konsumentów z terenów niezurbanizowanych przed skutkami wzrostu importu energii, a co za tym idzie wzrostu cen.

Diagnoza: Funkcjonujący system wdrażania efektywnych energetycznie rozwiązań jest skomplikowany. Wymaga licznych pozwoleń umożliwiających rozpoczęcie inwestycji, jak np. pozwolenie na budowę danej jednostki, zdobycie koncesji i przyłączenie się do sieci czy opłaty z tytułu przyłączenia – kaucja, której wysokość nie jest jasno określona. Dodatkowo, np. podłączenie jednostki OZE do sieci wymaga obecności w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego czy wielu decyzji administracyjnych. System nie sprzyja rozwojowi energetyki rozproszonej, gdyż na wstępie zniechęca gospodarstwa domowe do inwestycji w rozwiązania efektywne energetycznie.

Działania:

- **Dostosowanie sieci energetycznych** – przystosowanie sieci energetycznych tak, aby źródła rozproszone mogły być podłączone do systemu elektroenergetycznego.
- **Stworzenie warunków prawnych do funkcjonowania prosumenta** – uproszczenie procesów decyzyjnych czy procedur. Rozwiązaniem może być jedna instytucja wydająca pozwolenia, decyzje, jak również jeden punkt koordynujący etapy postępowania.
- **Stworzenie systemu zachęt** – tworzenie mechanizmów sprzyjających podejmowaniu przez osoby fizyczne działań inwestycyjnych na rzecz podnoszenia efektywności energetycznej, produkcji energii na własne potrzeby oraz zamiany dotychczasowych źródeł energii na nowoczesne oparte na niskoemisyjnych paliwach. Wprowadzenie zmian w systemie podatkowym czy też uproszczenie procedur zarówno dla projektów małej skali (<5 MW), jak również dla modernizacji i rozbudowy już istniejących inwestycji.

Rozdział V

Działania informacyjne

Postulat

Zaangażowanie wszystkich interesariuszy – biznesu, rządu i mediów – w programy edukacyjne uświadamiające potencjał energetyczny terenów niezurbanizowanych oraz służące podnoszeniu wiedzy w zakresie nowoczesnych rozwiązań energetycznych.

Diagnoza: Brak zarówno profilowanych, jak i ogólnopolskich kampanii informacyjnych o korzyściach płynących z zastosowania nowoczesnych technologii energetycznych oraz możliwościach pozyskania środków na ich wdrażanie. Kampanie informacyjne kierowane są do wszystkich stron procesu, przez co stają się mniej czytelne i nie trafiają do odpowiedniej grupy odbiorców. Kampania edukacyjna powinna docierać do reprezentantów mediów, do społeczności lokalnych oraz indywidualnych osób. Ważnym odbiorcą działań edukacyjnych są także przedstawiciele władz samorządowych oraz politycy, którzy drogą ustawodawczą mogliby w znaczny sposób ułatwić wcielanie i zastosowanie efektywnych, przyjaznych środowisku rozwiązań energetycznych.

Działania:

- **Prowadzenie działań edukacyjnych** – prowadzenie szeroko zakrojonych działań edukacyjnych na poziomie ogólnopolskim i regionalnym, ze szczególnym naciskiem na media i społeczności lokalne, a także kadrę urzędniczą, w zakresie: zmian klimatycznych, zdrowia rodziny, oszczędności pieniędzy, korzyści, jakie płyną z wdrożenia efektywnych energetycznie rozwiązań. Zwrócenie uwagi społeczeństwa i decydentów na duży potencjał energetyczny terenów niezurbanizowanych. Podkreślenie konieczności wdrażania na tych terenach efektywnych energetycznie i przyjaznych środowisku rozwiązań.
- **Stworzenie programów edukacyjnych** – informowanie o możliwościach wykorzystania efektywnych energetycznie rozwiązań w różnych sektorach. Wskazywanie na korzyści indywidualne (redukcja kosztów) i środowiskowe, koszty budowy systemów i możliwości ich finansowania, w tym nowe systemy wsparcia.

Stworzenie przewodnika po sposobach dopełnienia wszystkich niezbędnych formalności.

- **Pokazanie nowoczesnych rozwiązań** – uświadamianie społeczności lokalnej i władz samorządowych w zakresie nowoczesnych rozwiązań. Zachęcenie mieszkańców terenów niezurbanizowanych do uczestniczenia w projektach promujących stosowanie odnawialnych źródeł energii, nowoczesnych rozwiązań hybrydowych łączących odnawialne źródła energii z paliwami niskoemisyjnymi, przez pompy ciepła i mikrokogenerację.
- **Wskazanie odbiorców działań edukacyjnych** – zaangażowanie liderów opinii oraz polskiej klasy politycznej i biznesowej do aktywnego uczestniczenia w działaniach edukacyjnych. Pełna współpraca pomiędzy biznesem, regulatorem i przedsiębiorstwem pozwoli na podniesienie wiarygodności i zasięgu kampanii edukacyjnej.

EKSPERCI FORUM ROZWOJU EFEKTYWNEJ ENERGII

Sylwester Śmigiel, Przewodniczący Forum Rozwoju Efektywnej Energii

dr Andrzej Hałasiewicz, Kancelaria Prezydenta RP

dr inż. Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii

dr hab. inż. Janusz Mikuła, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego w latach 2006-2009

Bożena Wróblewska, Kierownik Działu Innowacji, GASPOL

dr Filip Elżanowski, Wydział Prawa i Administracji UW

PARTNETRZY FORUM ROZWOJU EFEKTYWNEJ ENERGII

DANE KONTAKTOWE DO PRZEDSTAWICIELI FORUM ROZWOJU EFEKTYWNEJ ENERGII

Stowarzyszenie Forum FREE

ul. Wolska 88
01-141 Warszawa
tel. 22 321 51 00
fax 22 321 51 01
www.forumfree.pl
www.kibicujklimatowi.pl

Rzecznik Stowarzyszenia FREE

Edyta Kwapich-Lenik
ekwapich@onboard.pl

Biuro prasowe

Anna Popińska
apopinska@onboard.pl

Anna Wrzosc
awrzosc@onboard.pl